عیراقی بوون ..... بیٚ شەرەف بوونە

جەزا چنگیانی

ووشەی شەرەف کەم کەس دەویٚری خوٚی لە قەرەبدات . ئەویش بەهوٚی ڕوٚلی ڕوٚحی تورت و زبری ئەم ووشەیەوە لە نیٚو ئاوزانی مروٚڤە پریمتیڤەکاندا .

کولتور ڕوویەکی دیاری هوشیاری کوٚمەڵگایە . ڕاڤکردن لە مەر شەرەف ڕاڤەکردنە لە مەڕ کروٚکی کولتوریٚك .ڕوٚلی شەرەف . تیٚگەیشتن لە شەرەف . ووشەی شەرەف بە پییٚ خوٚیندنەوەی ئاوزانەکانی کوٚمەڵ دەگوٚریٚت . بە پییٚ جوٚری تیٚگەیشتن و خوٚیندنەوەکانی (شەرەف) شیٚوە و کروٚکی پڕیٚمتیف و موٚدیڕنی کولتورەکان دەستنیشان دەکریٚت . بەهوٚی ئەم جیاوزییە لە دید و خویٚندنەوەی شەرەفدا دووکوٚمەڵگا و دووشەرەف دروست دەبیٚت

شەرڤ نا مروٚڤی . شەرەڤ مروٚڤی .

A – شەرەڤ نامروٚڤی : ئەو شەرەفەیە کە پیٚوەری ئاوزانی کوٚمەڵگا لە ناوگەلی ئافرەتدا پیرۆزی دەکات .

B – شەرەڤ مروٚڤی : ئەو شەرەفەیە کە لە ئامیٚزی ئازادی تاکەکانی کوٚمەڵ و سەروەری نەتەوە و پاراستنی سنور و سامانی سروشتی نیشتمانی نەتەوەیدا پیرۆزکراوە .

بیٚگومان جیاوازی لە نیٚوان (پیرۆزی ناوگەلی ئافرەت و سەروەری نەتەوایەتیدا گەلیٚك زوٚرە) ناوگەلی ئافرەت بابەتیٚکی تایبەتە . تایبەتە بە ئازادی تاك یانی تەنیا (ئافرەت) دەتوانی قسە لەسەر ئازادی (ئەندامی میٚنەی) خوٚی بکات . تەنیا ئافرەت ماڤ هەیە ئەو ئەندامە بە هی خوٚی دابنیٚت . تەنیا ئافرەتە چوٚن خوٚی گەریەکیٚتی کەڵك و چیٚژی لیٚوەربگریٚت نەك کوٚمەڵگا و کولتور و نیٚرینەی خیٚزان و خیلٚیٚك .

لەم بابەتدا مەبەستم لێکۆڵینەوەیەکی سوسۆلۆگی نیە بەڵکوو ئاوڕدانەوە لەم چمکە سۆسۆلۆگییە بۆ مەبەستی تێگەیشتنی خوێنەرە بە پەیوەندی شەرەف و ئازادی تاك و کۆمەڵ و دواجار سەروەری

وەی لە درندەی وەفیق سامەڕای چی لێکردین

گەل و نەتەوە . ئێمەی کورد لە خوێندنەوەی شەرفدا تووشی قەیرانێکی ڕونڕەوی (معریفی) بووین . بە داخیشەوە ئەوەی تائیستا لە بواری چمکە فەلسەفیە کۆمەڵایەتیەکاندا شەقاوێك (هەنگاوێکی) ناوە ئاوڕیان لە لایەنە فەلەسەفیەکانی(شەرف) بە پێوەری ڕونڕوەی (معریفی) و (جنێو) لە دیالۆگی سیاسیدا نەداوەتەوە . کە ئەم دووانە زۆر دەمێکە لە کۆمەڵگا پیشکەوتوەکاندا چەندەها پەرتووك . سەمیناری زۆر و پسپۆڕی تایبەتیان لە سەر پەیدا بووە . گەورەترین هەڵەی ڕۆشنبیری کۆمەڵگای جیهانی سێهەم ئەوەیە کە (کولتور) پیرۆز دەکات .

بۆ (گەورەترین هەڵە) یە ؟؟؟

ئەگەر کولتور سەرچاوەی هوشیاری کۆمەڵگا بێت کەواتە دەبێت جیاوازی لە نێوان کولتوری زەمەنەکان یانی (نەوەکان)ی کۆمەڵگادا هەبێت بۆ؟؟ چونکە هەر زەمەنە شێوەی بەرهەمهێنانی تایبەتی وهوشیاری و تەکنەلۆژیا و فەلسەفە و خاوەنی گرفتی سەردەمی خۆیەتی ئەمەش لە سەر ئاستی جیاوازی تێگەیشتن و تیڕوانینی مرۆڤەکانی کۆمەڵە کەواتە گەیشتینە ئەو ئاستەی (جیاوزای) بە کرۆکی (حتمیەت) دابنێن ئەوەی مرۆڤی کۆمەڵگای ئیسلام و جیهانی سێهەمی ئیفلیج کردوە تێنەگیشتنە لە دیالیکتیکی (حتمیەت) ی سەردەمەکان . یانی (تایبەتمەندیتی سەردەمەکان) ئەم تێنەگیشتنە شەختەیە لە بەردەم دیلۆگی سەردەم و ڕیفۆرمی کۆمەڵایەتی و هزری کۆمەڵگادا , من بەلامەوە دیاردەیەکی سەیر و سەمەر نیە کە نەوەی نۆی کۆمەڵگای ئیسلام و جیهانی سێهەم مرۆڤی لاوی وای تێداهەبێت لە قوتابخانەکانی لندن و زانکۆکانی ئەڵمانیا وهۆلندا لە ئەوروپادا خۆندبێتی مامەڵەی لە تەك نوێترین تەکنەلۆژیا و هۆکانی بەرهەمهێنانی هزری و مادی

بکات و تەمەنێکی زۆر تێکەڵاوی کولتورێکی تر و کەسانی نامۆ بە کولتورەکەی خۆی بووبێ کەچی ئامادەبێت لە کەناڵی میترۆکانی لندن دا کوشتنی مرۆڤە بێتاوانەکان بە سەروەری بە کولتور و خەباتێکی شانازیدار دابنیت .هیچ هۆیەکی تر نیە لە یەك فاکتەر زیاتر ئەوەیش ئەوەیە ئەو تیرۆرستە پەروەردەی کولتورێکی سەردەمەکانی بەردینە وەلی لە زەمەنی ئەنتەرنیتدا , چۆن ئەو کولتورە لە نەوەی زەمەنی بەردینەوە وا بەئاسانی گۆیزرایەوە بۆ کەسێکی (نەوەی ئەنتەرنێت)؟؟؟؟ ئەگەر پردی ڕێزی کولتور نەبێ لە نێوان نەوەکانی زەمەنە جیاوازەکاندا . هۆی سەقەت بوونەکەی کۆمەڵگا ئەوەیە کە(نەوە لە دوای نەوەوە) کولتورەکەی بە بێ چاکسازی و ڕیفۆرم گویزاوەتەوە بۆ نەوەکەی دوای خۆی . نزیکە 1500 ساڵ لە مەوبەر کەسایتیەکی ناسراوی ئیسلام و عەرەب و نزیکترین وخۆشەویسترین مرۆڤ لە پێغەمبەری موسوڵمانەکانەوە کە ئەویش علی کوڕی تالبە زۆر بە جوانی و هوشیاری و فەلسەفیەوە ترس و بڤە و ناشیرینی گویزانەوەی ئاوزانی کولتورەکانی ئاشکراکردوە بەوەی دەڵێت (موسوڵمانینە منداڵەکانتان وەك خۆتان پەروەردە مەکەن) بە بۆچونی من ئەم ووتەی علی زۆر بەڕێزە و فەلسەفیە و دژی هەموو کولتوری ئیسلام و کۆمەڵگا چەقیوەکانە .

A– شەرەڤ نامرۆڤی : ناوگەڵی ئافرەت بەشێکی گرنگی کەسایەتی کۆمەڵگای دەرەبەگایەتی و بەردینە سەرچاوەکەشی(ئافرەت) لەو کۆمەڵگایانەدا وەك ئاژەڵ پیناسەکراون ئاژەڵیش سەرچاوەیەکی ئابووری هۆی بەرهەمهێنان بووە. بۆیەئافرەتێکی گەنجی خۆێن نەپژاو نرخی لەو ئافرەتە زیاترە کە بە هەر هۆیەکەوە بووبێت خۆینی پژابێت (ئەگەر بێ جوت بوونی لە تەك نێرینەیەکیشدا بووبیێ)

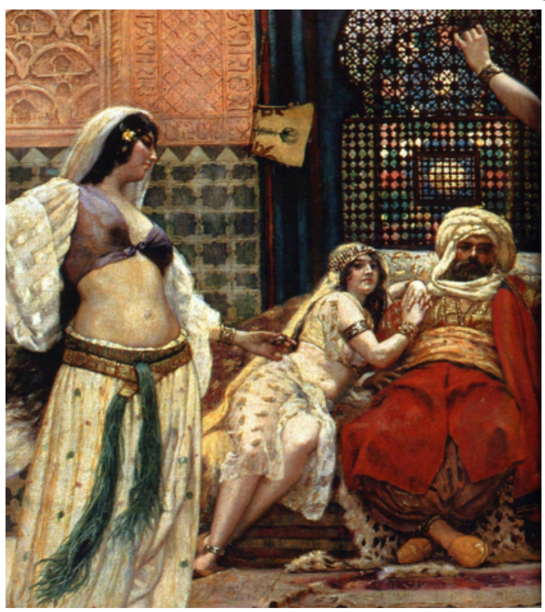

ئافرەتی کورد لە سەردەمی صلاح الدین الایوبی دا *

B– شەرەفی مرۆڤی : سەرچاوەکەی لە ئازادی تاك .کۆمەڵ , دواجار کۆیفرە (نەتەوە)وە هاتووە ...بۆیە هەر هۆیەك . هەر هێزێك .هەر فاکتەرێك بوبێتە ترس و بڤە بۆ ئازادی نەتەوە کە کۆی تاك و کۆمەڵە ئەوە تاکەکانی سەر بەچینە جیاواز و قوتابخانە هزری و دینەکان بە یەکڕیزی دژی وەستاونەتەوە . ئەمە پرێنسیبێکە کە هەموو پەیوەندیەکانی لەسەر سەقامگیر دەبێت .شانازیکردنی ئەڵمانیەکان بە مارکەی (مارسدیس و بی ئیم ڤی) و فەلسەفەی هیگل و کانت و نیچە ومارتن لۆتەر و بتهۆڤن ومارکس وگۆتە وشیلەر وە.شانازیکردنیانە بە کەسایەتی نەتەوەییانەوە . هەردوو زلهێزی دونیای کۆنی سەردەمی شەڕی سارد و بە ملوینەها قوربانی لە شەڕەکانی جیهاندا نەیانتوانی سنوری نیشتمانی نەتەوەی ئەڵمانیەکان بۆ هەتاهەتایە بە دووقاشی بهێڵنەوە . ئەوە بوو هەردوای پسانی پشتینی کێشمەکێشی هەردوو جەمسەری شەڕی سارد ڕمانی دیوارەکەی بەرلین نیشتمانی قاشکراوی ئەڵمانیەکان یەکیانگرتەوە .شەرەفی ئەوهێزە چاوەڕوانیە پرۆژەی نەتەوەی ئەڵمانەکان بوو(نەك ناوگەڵی ئافرەت)... لێکجیابوونەوەی چیکەکان و سلۆڤاکیەکان دروستکردنی نیشتمانی نەتەوەی کێشانی سنور و هەڵگرتنی ئاڵای نەتەوایەتیان جیاکردنەوەی پەساپۆرتەکانیان هەمان پرۆسیسی نەتەوەییە . گەشەکردنی ئەم هێز وهزرە هێزی هزری فەلسەفەی کلاسیك و بزوتنەوەی ڕوناکبیری لە ئەڵمانیا و ئەوروپا و گەشەکردنی بزوتنەوەی ناسیونالیستی وشۆڕشی فرنسی و کە سەرتۆپەیان کانت , نیچە . مارکس بتهۆڤن ڤیکتۆر هیگۆ بووە .ڕاستە تیڕوانینی ئەم بلیمەتانە بۆ کەسایەتی نەتەوەی جیاوازی بووە وەلی لە کرۆکدا یەك مەتریاڵ و یەك ئیستراتجی بووە .دروست بوونی سوپا , پۆلیس , دەزگاکانی کۆنترۆڵی ئابووری , تیپی مۆسیقی و وەزرشی لەم دیاردەیە بە دەر نیە (ئەی ئەوە نیە هەموو نەتەوەیەك لەم جیهانەدا خەو بە بردنەوەی جامی تۆپی پێی جیهانیەوە دەبینێ)

ڕیکخراوی ئاسایشی نەتەوەی : دروست بوو لە بەر پاراستنی بەرژەوەندی نەتەوەبووە دەبینین C I A ئەمەریکی و K G B سۆڤیتی کۆن F S B ڕووسی ئیستای موسادی ئیسرائیلی و ئیتلاعاتی ئیستا و سافاکی کۆنی ئیرانی و میتی تورکی ...هتد) ئەم دەزگایانە هەر کەسێك بڤەی بۆ سەر بەرژەوەندی کەسایەتی نەتەوە هەبێ زۆر بێ ڕەحمانە دژی دەوستنەوە .ئەبێ چ نهێنی و پیرۆزیەك لەوەدایە کەوا ئەو نەتەوانە بە هەموو هێزیکیانەوە هێند گرنگی بە بەرژەوەندی نەتەوە دەدەن ؟؟؟ چونکە شەرەفی نەتەوە شەرەفی مرۆیان دەپارێزێت .مرۆڤەکانی ئەو کۆمەڵگایانە گۆشکردن و تێگەیشتنییان بۆ ژیان لە ئاستێکی هێندە بەرزدایە کە دەزانن ئازادیەکەیان , ماف ... ئایندە . کار. نانی لە پاراستنی (شەرەفی) نەتەوەکەیدایە نەك(ناوگەڵی ژن و خۆشك و دایك)دا ئەوان دەزانن بە لەدەستدانی شەرەفی نەتەوەیەتیان شەرەفی مرۆیان دەبێتەکاڵایەکی هەرزانی کۆلۆنیالیستی نیشتمانەکەیان ئەی گۆایە ئەم هەموو نەتەوانەی لە جیهاندا هەن خاوەنی سنور و ئاڵاو زمانی

تایبەتی و پەساپورتن ئەگەر (کەسایەتی نەتەوەییان -- شەرڤ نەتەوایەتیان) لاپیرۆز وگرنگ نەبوونایە ئاوا لەسەر بستێکی خاکەکەیان خۆیان نەدا بە کوشت نهێنی ئەو هەموو قوربانیەی لە پێناوی سەروەری نەتەوەدا دەدرێ ئەوەیە مرۆڤەکان دەزانن بێ (سەروەری نەتەوەی —شەرەڤ نەتەوەی) شەرف و ژیانیان نیە .بەشێك لە ئازادی نیوەی کۆمەڵیش واتە (ئافرەت) و ناوگەڵی دەبن بە سوکترین کاڵای کوشتنی ئارزوە سێسیەکانی پیاوانی کۆلۆنیالیستی نیشتمانەکیان
ئەو هەموو ئافرەتە کوردەی لە میژووی لکاندنی باشوری کوردستانەوە بووبون ئیستاش بەردەوام دەبن بە کاڵای دەستی کۆلۆنیالیستی کوردستان هۆی نەبوونی شەرەڤ نەتەوەییە (سنور و ئاڵا و پەساپۆڕت) ە شارێکی وەك سلیمانی دڕ ماوەیەکی زۆر هیچ خیزانێکی خاوەن شەرەڤ نامرۆڤی (ناوگەڵی ئافرەت) خاوەنی ناوگەڵی کچ و ژنەکانیان لە ئاستی یەك ئەفسەری سەرسەری وەك (ملازم محسین) دا نەبوو .. ئەو سەرسەریە دەیتوانی لە دەرگای شەریفترین خیزانی سلیمانی بدا وبە بەرچاوی براو باوك و میردی سمێڵزلی سلیمانیەوە ئافرەتەکانیان بەرن بۆ بەزمی شەوانیان .
کۆمەڵگا خاوەن شەرەفە مرویەکان (شەرەفە نەتەوەیەکان) ئامادەنین بستێك لە خاکەکەیان بخەنە مەزاد (مساومە) ی سیاسیەوە وەك (مادەی 58) مستێ لە سامانی سروشتی نیشتمانەکەیان لە لایەن هێزێکی دەرکەییەوە بە تاڵان بریێت .(بەپێی دەستوری نۆی عیراق کورد خاوەنی ڕەسەنی سامانە سروشتیەکانی باشوری کوردستان نیە , بەڵکو سامانی سروشتی باشوری کوردستان بە بەشێك لە سامانی سروشتی عیراق دانراوە)
بەپیێ ئەم تویژینەوەیە مادامێکی مرۆڤەکانی باشوری کوردستان گەرەکیانە نیشمانەکەیان بلکێنن بە نیشتمانی گەلێکی ترەوە .ڕێزی ماڤ مرۆی خۆیان و سامانی سروشتی و ئازادی و سەروەری نەتەوەیی خۆیان ناگرن کەواتە .

عیراقی بوونیان... بێ شەرەڤی بوونیانە

سان پیترسبۆرگ 24/09/2005
jazachingiani@hotmail.com
www.chingiani.de

*** بە پێی یاسای ئەنفال ئافرەتانی وولاتانی داگیرکراو لە لایەن سوپای کۆلۆنیالیستی ئیسلامەوە ... دەستکەوت بوون بۆیە زۆر لە خەلیفە ئیسلامیەکان ئافرەتی نیشتمانە داگیرکراوەکانیان لە ماڵەکانیاندا بۆ بەزمی شەوانیان بەکاریانهانیوون .لەوانەش کورد**